

IPARTERV archívum

a (Modern) (Ipari) Építészetért Alapítványban

Ipari Épülettervező Vállalat
1052 Budapest, Deák Ferenc u. 10.

IPARTERV Székház
Budapest, V. Deák Ferenc u. 10. (Virág Pál építész)

***az IPARTERV tervei alapján megvalósult épületek
fővárosunk, a magyar városok, falvak, ipartelepek máig
meghatározó elemei***

Tervezési munkák

6.000 tételes törzsszámlista, melyben tételenként akár több száz munka is rejtőzik

A megtervezett épületek száma: közel 20.000
(1974-ben: 11.000 objektum*)

A tervezett létesítmények volumene: közel 80 millió m³
(1974-ben: 55 millió*)

Szellemi potenciál, agytröszt:

40 év átlag 800 fő,

de például 1953-ban 1300! = 32.000 emberév munka

(* = az IPARTERV 25 éves jubileumi kiadványából)

Az IPARTERV működésének 40 éve megkerülhetetlen része a magyarországi építész- és mérnök szakma történetének.

Kultúrtörténet

Vonatkozási pont, hivatkozási alap.

A racionális szemlélet, s minőség igénye, az új iránti vágyakozás, mely a vállalat működését jellemezte generációkon át, minden változás, átalakulás ellenére, máig hat.

Működése három jól elkülöníthető szakaszra-korszakra tagolható

Mindezek természetesen a kor politikai gazdasági viszonyaihoz köthetők, melyek azután az építészeti-mérnöki munkában is tetten érhetők. Ezeken belül is számtalan mozzanat, körülmény is regisztrálható.

Az I. szakasz a megalakulástól 1949-1956 (-1960)

A II. korszak 1956-1968 (-1973)

A III. korszak 1968-1991, vállalat megszűntéig tartott

Az I. korszak: a megalakulástól 1949-1956 (-1960) /1

Az IPARTERV

megalapítása az 1948 december 5. keltű Minisztertanácsi határozathoz köthető.
(akkor **Ipari Épülettervező Intézet, ITI** néven)

Az *előzmény* a 1947-ben kihirdetett első hároméves tervhez köthető:
újjáépítés, majd intenzív, sőt erőltetett iparosítás állami intézményei:

Országos Építőipari Tudományos Intézet
Építéstudományi Központ (1947 december)

ÉTI, Állami Építéstudományi és Tervező Intézet (1948 Perényi Imre)
1948-ben ebből alakulnak majd az állami tervezőirodák, ennek részlege az:

ÉTI II. Ipari Építési Osztálya, mely alapja az 1949 januárjában létrejött:

ITI Ipari Épülettervező Intézet (igazgató: Rudnai Sándor), majd

NÉTI Nehézipari Tervező Iroda (1949 nov. Major Sándor) és

KITI Könnyűipari Tervező Iroda (1949 nov. Székely-Kovács Ferenc és Lévai Andor)

Az I. korszak: a megalakulástól 1949-1956 (-1960) /2

1951-ben a **KITI** megszűnik (beolvad) és a **NÉTI**-ből megalakul az

IPARTERV (igazgató: Lux László, 1951-től főmérnök Szendrői Jenő)

Beolvad a korábban önálló **MEZŐTERV** (Tabéry Iván)

1954-ben **Ipari és Mezőgazdasági Épülettervező Vállalat**

**Az I. korszak: a megalakulástól
1949-1956 (-1960)**

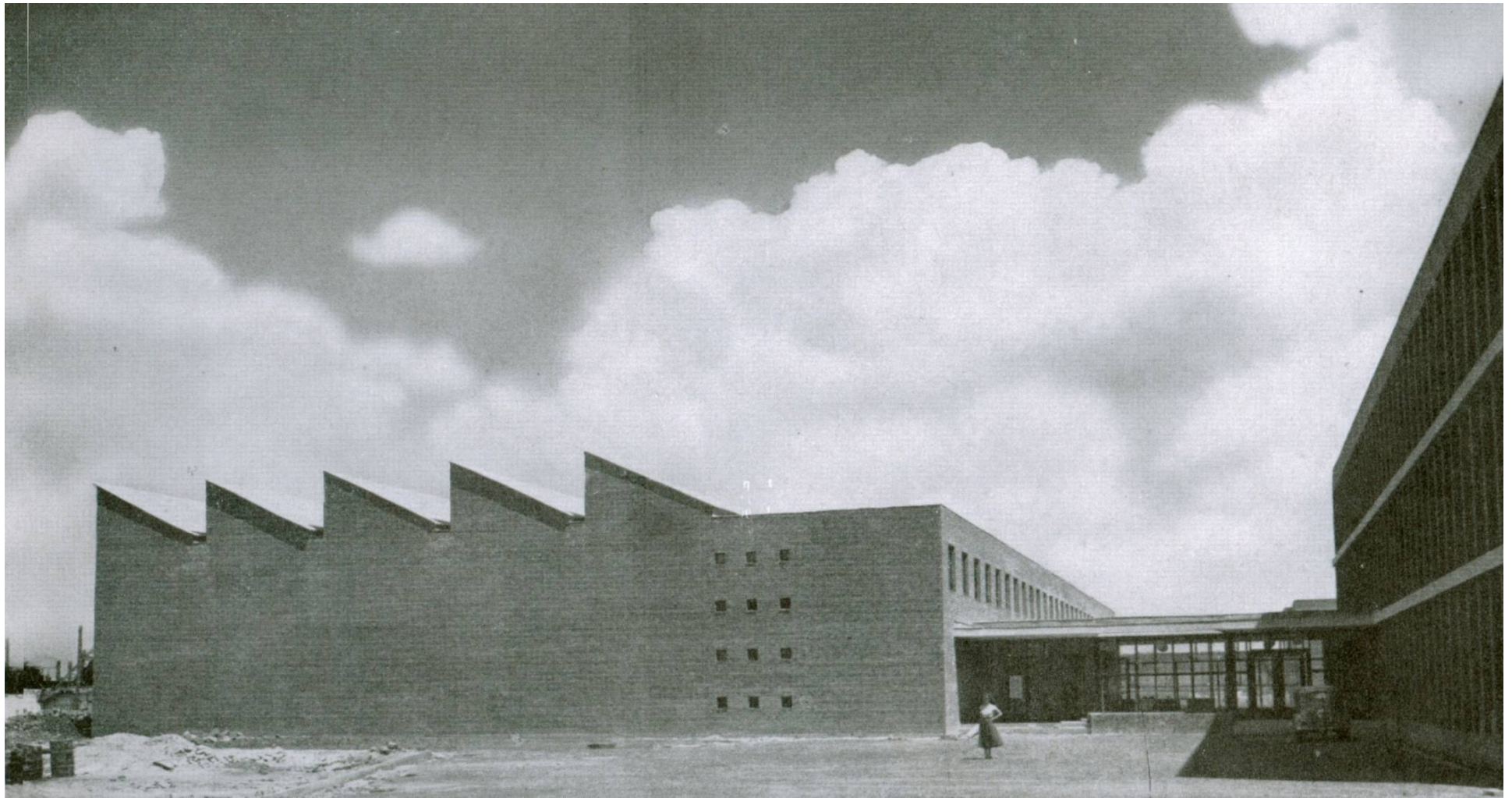
(Berentei) Borsodi Hőerőmű, 1955 , IPARTERV, Mátrai Gyula, Pászti Károly

Tiszapalkonyai Hőerőmű, Főtartó emelése, 1953, IPARTERV, Mátrai Gyula, Pászti Károly

Tiszapalkonyai Hőerőmű, 1954, IPARTERV, Mátrai Gyula, Pásztai Károly

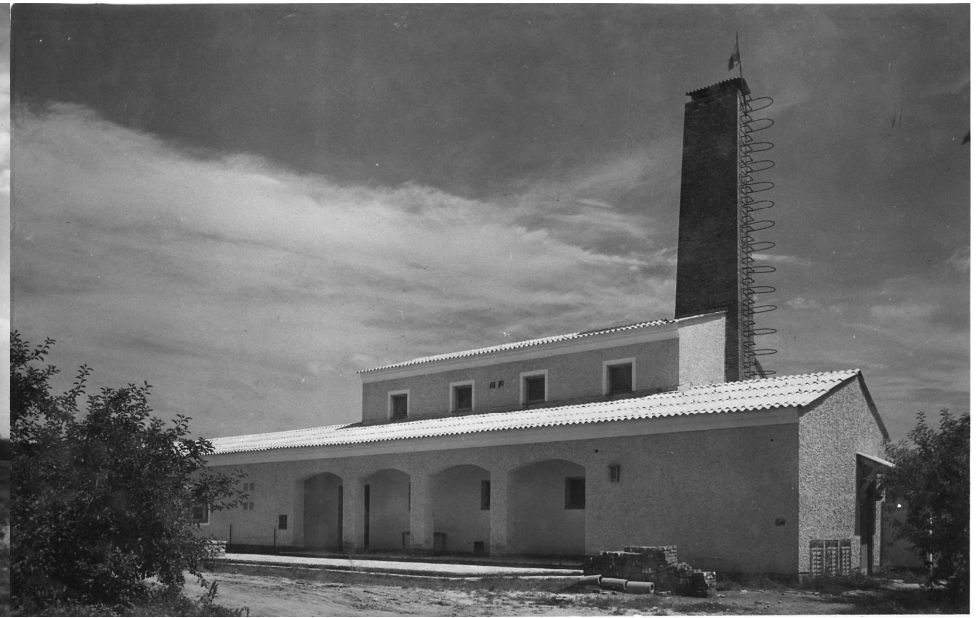
Vasipari Kutatóintézet, Budapest, XI. Fehérvári út 1950, Szendrői Jenő, Lauber László,

Dunai Vasmű Dunaújváros, (Sztálinváros) bejárati épület 1951, Lauber László és Szendrői Jenő

Nagyunsági Mezőgazdasági Kutató Intézet, 195?, Karcag,
Építész? (MEZŐTERV-IPARTERV?)

Keszthelyi Burgonyabogár! Kutató Intézet 195?, Építész?
(MEZŐTERV-IPARTERV?)

Kaposvári Hűtőház, 195?, Építész? (MEZŐTERV-IPARTERV?)

Az II. korszak: 1957-1968

1957 után Takács Gyula az igazgató 1979-ig.
Szendrői Jenő főmérnök 1971-ig

A nehézipar mellett egyéb ipari területek: építőipar, építőanyag,

Üzemi előregyártás

Élelmiszeripar, vegyipar és gyógyszeripar, ...textilipar stb.

Mezőgazdasági feladatok

1956 után budapesti helyreállítások: Nagykörút, Üllői út stb.

Egyedi lakóépületek OTP, Lottóházak

Egyedi Irodaépületek

1957-60 Balatoni Regionális Terv, Balaton parti építési feladatok

Sport és szabadidős létesítmények

„Export” munkák

Kutatások, műszaki publikációk

UIA Auguste Perret díj

1961 a nagyelemes helyszíni előregyártás eredményeiért

Lakóház, Budapest VIII. József krt. 86, 1961. Csics Miklós

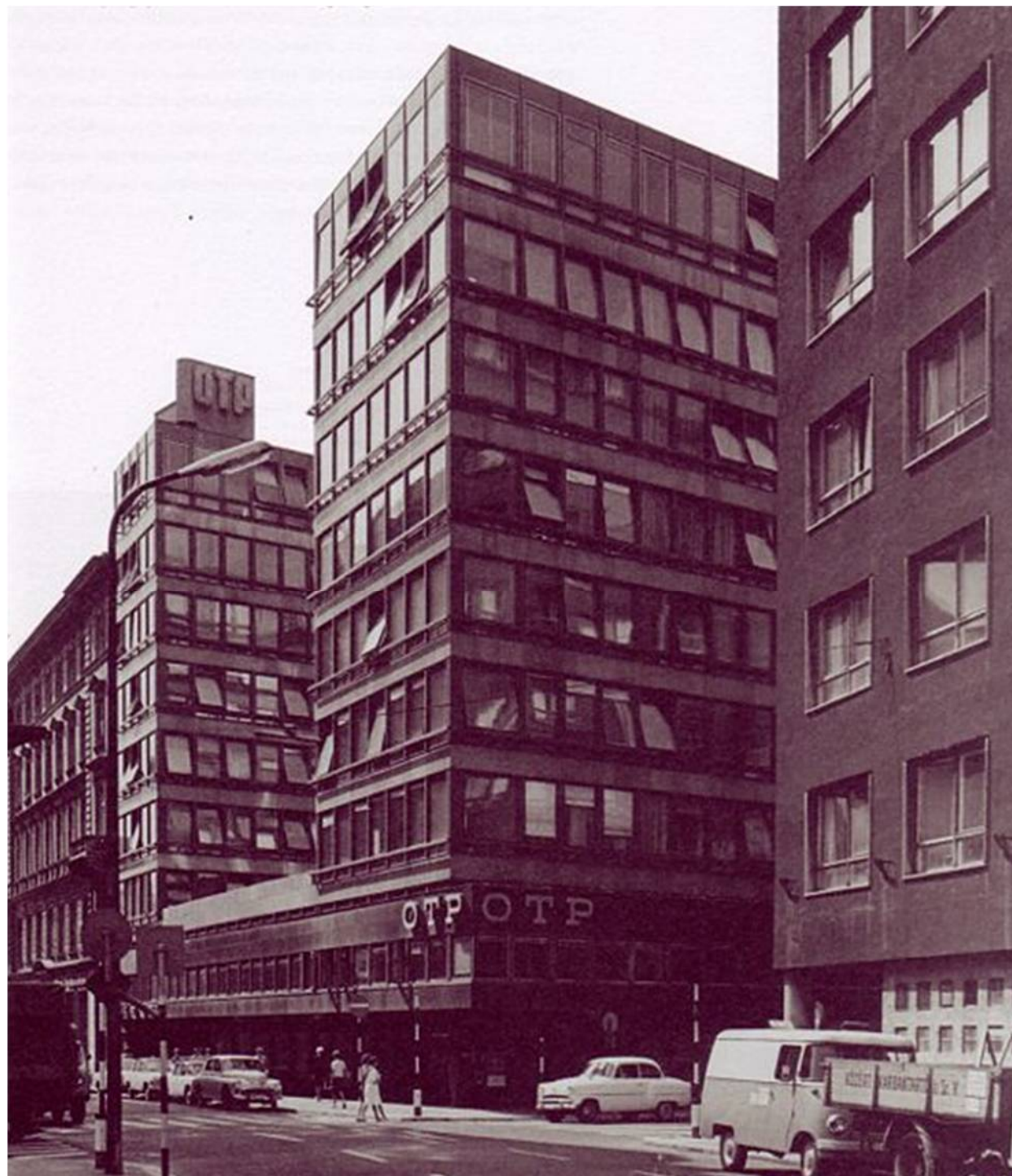

527. sz. Lakóház, Óbuda Kísérleti lakótelep, Budapest III. Bécsi út, 1958-60 Mináry Olga

Garzonház, Óbudai Kísérleti lakótelep, Budapest III. Rimanóczy Jenő 1963

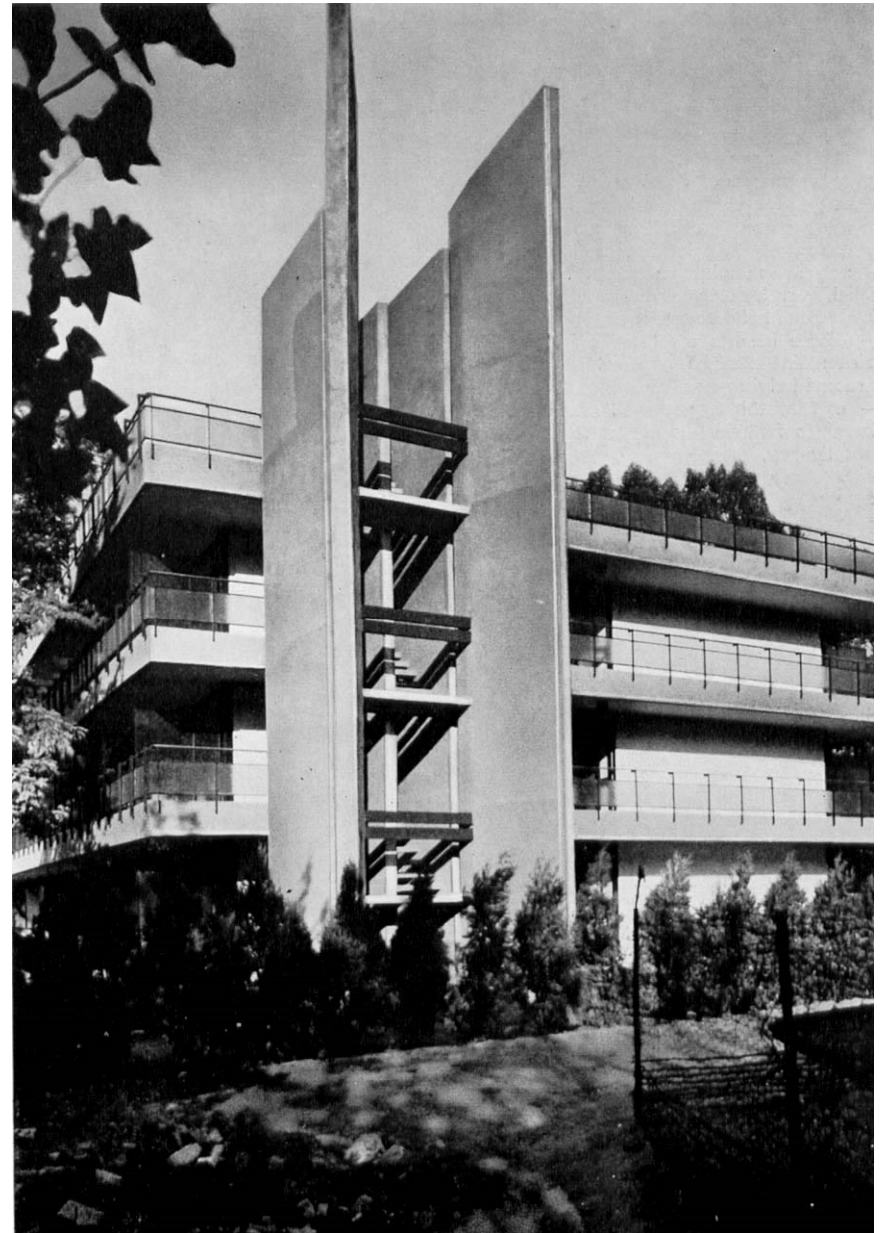
Chemolimpex, ma OTP székház,
Budapest V. Deák Ferenc utca 7-9.,
Gulyás Zoltán, 1960-63

Tátika étterem, Badacsony, 1964, Callmayer Ferenc

Strand öltöző-büfé, Siófok, 1963. Polónyi Károly

Siófok, Vénusz Hotel, 1961, Földesi Lajos

Az III. korszak: 1968-1991

1968 új gazdaságirányítási rendszer (Új Gazdasági mechanizmus)

1973 I. olajválság

1971-től Szendrői Jenő a

BME Ipari és Mezőgazdasági Épülettervezés Tanszékét vezeti

1976 átalakítás: A, B, C iroda + a speciális területek 10, 11, 12, 13 osztályai

1976-1979 között Fülöp Imre az igazgató

Bajnay László az építész főmérnök

1982 VGM-k megjelenése

1985-től Vállalati Tanács vezeti a vállalatot

1987 Szittyá Béla igazgató

1986 január 1. az A Iroda kiválása, a MATERV megalakulása

1990 kiköltözés az Anna Házba (Türr István u.)

1991 Borostyánkői Mátyás vezetésével privatizáció > IPARTERV Zrt.

Az III. korszak: 1968-1991

Az „ipari” profil fellazulása

A kisvállalkozások, szövetkezetek megjelenése, felvirágzása

Az állami beruházások hullámzó mennyisége

Kapcsolatrendszerek működtetése

Versenyhátrány?

Vegyes feladatok

Erőltetett előregyártás, iparosítás, a sokrétű feladatokhoz hiányzó ipari háttérrel, minőségi romlás

Új technológiák megjelenése: könnyűszerkezetes program

CONDER, Fillod,

Mesteriskola újraindítása 1970

Az I. ciklus 1970-72:

Borostyánkői Mátyás, Gillyén Ince, Hönich Henrik, Janáky István, Lázár Antal, Novák Miklós, Papp Zoltán, Patonai Dénes, Reimholz Péter, Sylvester Ádám, Ungár Péter, Vajai Tamás

A funkcionalista építészet elbizonytalanodása

Útkeresések strukturalista alapokon:

Janáky István, Magyar Péter, Reimholz Péter, Sylvester Ádám, Petróczy Gábor

1980-as évek a posztmodern rombolása

IPARTERV-csoport avantgard kiállításai I. 1968 december 12. , II. 1969 október 24.

Radelkis Szövetkezet Székháza és üzeme, Budapest, III. Bécsi út, 1973, Csíkvári Antal

Medicor Központ, Budapest XIII. Visegrádi utca, Gulyás Zoltán és Reimholz Péter, 1972-73

DOMUS Áruház, Budapest XIII. Róbert Károly krt. 1974, IPARTERV, Lázár Antal, Reimholz Péter

Nyomda- és Textilipari Szakmunkásképző Intézet, Budapest, XV. Újpalotai lakótelep, 1976, Kévés György

Atomerőmű 1-2 Blokk, Paks, 1969-87, Szittyá Béla, Börcsök László

Az IPARTERV ARCHÍVUM

Ipari Épülettervező Vállalat 1949-1991 közötti 42 éves tevékenységének egyes dokumentumai

a BME Ipari és Mezőgazdasági Épülettervezés Tanszék keretében működő magánalapítvány
a Modern Ipari Építészetért Alapítvány tulajdona

www.miea.hu

Óriási anyag, hatalmas **KULTURÁLIS** érték

Fotótár

Könyvtár (töredéke) 1100 kötet

Műszaki kiadványok (hiányos) 450 füzet

Ipari Építészeti Szemle 1-30 teljes

Egyéb dokumentumok

LISTÁK: Névsorok, Törzsszámok listája, fotó és kiadvány-katalógus, bibliográfia

Tervek nem. (Országos Levéltárban és Lechner Központban)

*Köszönet illeti az IPARTERV Zrt korábbi tulajdonosait, ezen belül is **Borostyánkői Mátyás DLA** elnök-vezérigazgató urat, akiknek nagylelkű adománya a **(Modern) (Ipari) Építészetért Alapítványnál** a jövőben **IPARTERV Archívum** címen és keretben szolgálja, biztosítja a dokumentumok megőrzését, az események rögzítését és az IPARTERV 40 évével kapcsolatos kutatásokat.*

Fotó archívum

Balassa Ferenc (*MTI*), Aczél Márta, Bognár János
Szathmáry Zoltán és Annus Ferencné fényképészek
(*Aczél Márta művészettörténész, aki a fotókat albumba
rendszerzését megkezdte A.L. közlései*)

21650 db fekete-fehér fényképnagyítás 1950-től kb. 1979-ig,
32 db A/3 méretű albumba ragasztva,
digitalizálva!

több ezer, 24/36 mm-es (egyenlőre még nem rendezett) keretezett színes dia,
kb. 1975-től egyre rendetlenebben 1990-ig, albumokba rendezve.

épületfotók

építési fázisokat tartalmazó felvételek
(szerkezetépítés, homlokzatok, részletek, belső terek)

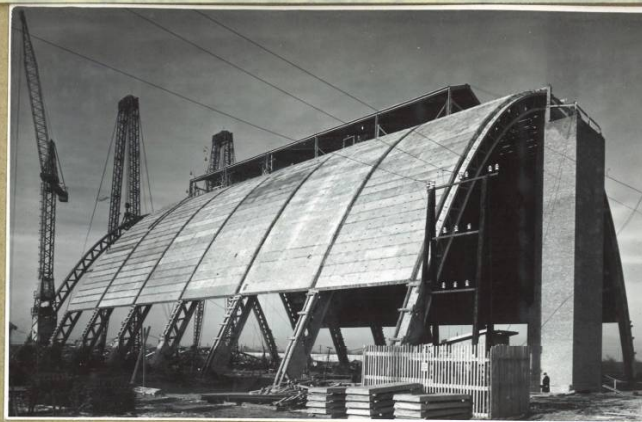
makett fotók (2636 db)

plasztilin, fa, gipsz, később műanyag (plexi) modellek fotói
tervezési fázisok, munkaközi változatok

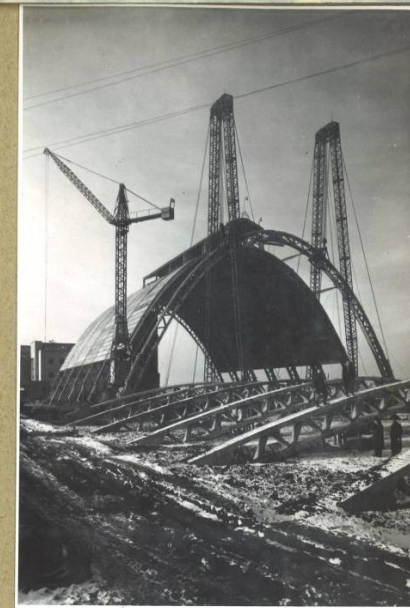
grafikák képei (503 db)

50-es évek, perspektívák, akvarellek
(*Pfanni Egon, ...építészek és grafikusok*)

915 - 930 S óraktár
1952 december 7.
8-ik iv beemelésé.

926

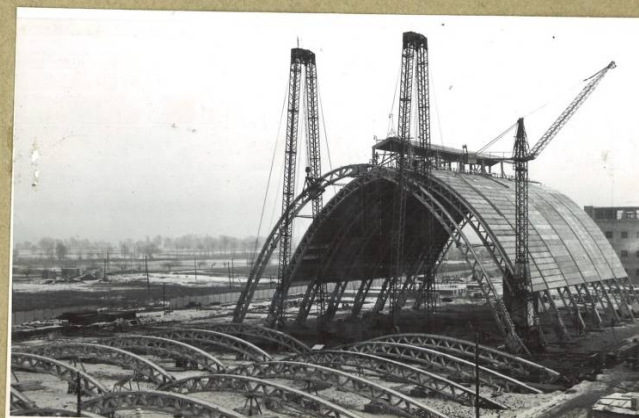
929

924

927

Kazincbarcika, Sólaktár építése 1952. december 7. Gnädig Miklós

Műszaki kiadványok 1951-től

Arab számos kiadványok	178	mű
Római számos kiadványok	65	mű
Szám nélküli kiadványok	125	mű
TTI TS kiadványok	10	mű
Házi szabvány	2	mű
Rendszerkatalógus	34	mű
Műszaki tájékoztató	139	mű
Műszaki információ	11	mű
Összesen	564	mű

Önmagában is érdekes dokumentumgyűjtemény, a közel 40 év szakmai céljainak, építőanyagai-technológiáinak, mérnöki gondolkodásának tükré

> Az IPARTERV Műszaki Kiadványainak Katalógusa
177. (az un. sárga füzet), 1988.
összeállította: Orbán József

Archívumunk birtokában e kiadványok sora csak részlegesen található meg
(mintegy 250 füzet)

Az Ipari Építészeti Szemle időszakos kiadvány teljes folyamata *digitalizálva!*

A 29 alkalommal megjelent Ipari Építészeti Szemle az IPARTERV működését, a tervezett létesítmények létrehozásának körülményeit, szakmai-gazdasági-politikai környezetét dokumentáló alapvető forrás. Fontos amiatt is, hogy a kiválasztott, bemutatott munkák a vállalat értékrendjét tükrözik, mely nem minden esetben "csak" építészeti minőséget, hanem szakmai jelentőséget is jelent. Honlapunkon a kiadott 29 Ipari Építészeti Szemle megtalálható Ipari Építészeti Szemle letölthető (pdf) példányai

1-2. 1951
11.521 MB

3. 1951?
12.142 MB

4. 1951?
14.277 MB

5. 1951
15.974 MB

6. 1952
14.719 MB

7. 1952?
35.845 MB

8. 1953
16.671 MB

9. 1951
15.962 MB

10. 1954
12.820 MB

11. 1954
18.808 MB

12. 1955
16.316 MB

13. 1956?
15.722 MB

14. 1956
13.259 MB

15. 1957
15.338 MB

16. 1957
17.821 MB

17. 1959
16.736 MB

18. 1960
11.314 MB

19. 1960
14.239 MB

20. 1961
13.986 MB

21. 1963
11.490 MB

22. 1964
15.498 MB

23. 1965?
19.670 MB

24. 1967
14.030 MB

25. 1969
14.616 MB

26. 1972
14.719 MB

27. 1973
14.282 MB

28. 1977
14.522 MB

29. 1979
10.059 MB

30. 1982
35.907 MB

Önmagában is érdekes dokumentumgyűjtemény, a vállalat értékrendjének, a közel 40 év szakmai eredményeinek tükré

Kossuth díjasok az IPARTERV munkatársai között
és azok akik az IPARTERV-ben kezdték pályájukat (időrendben)

Mátrai Gyula, Gnädig Miklós, Lux László, Mátrai Gyula, dr. Szendrői Jenő, Kévés György, Dévényi Sándor, Reimholz Péter, Lázár Antal, Rajk László

Ybl Miklós díjas építészek az IPARTERV-ben,
és azok akik az IPARTERV-ben kezdték pályájukat (időrendben)

Juhász Jenő, Szabó Árpád, Scultéty János, dr. Szendrői Jenő, Callmayer Ferenc, Rácz György, Bajnay László, Csaba László, Pál Balázs, Farkas Ipoly, dr. Menyhárt István, Semsey Lajos, Polónyi Károly, Resatkó Endre, Gulyás Zoltán, Wágner László, Emődy Attila, Földesi Lajos, Arnóth Lajos, Mináry Olga, Mühlbacher István, Molnár Péter, Csics Miklós, Szekeres József, Bíró Márton, Cs. Juhász Sára, Rimanóczy Jenő, Balázs György, Mészöly András, Virág Csaba, Elekes Keve István, Farkas Ipoly, Nagy József, Tokár György, Böjthe Tamás, Földesi Lajos, Fülöp Imre, Almstaier Ottó, Csíkvári Antal, Kévés György, Springer Antal, Virág Csaba, Mészáros Géza, Szekeres József, Böjthe Tamás, Lázár Antal, Plesz Antal, Reimholz Péter, Rácz Endre, Szabó Árpád, Nagy Bence, Ungár Péter, Demény Tamás, Pál Balázs, Dobó János, Kapy Jenő, Vajai Tamás, Patonai Dénes, Denkné Szentai Judit, Sylvester Ádám, Vonnák János, Kóris János, Molnár Péter, Jánossy Péter, Wagner Péter, Benczúr László, Dobai János, Janáky István, Német András, Hajnal Zsolt, Weber József, König Tamás, Puhl Antal, Reimholz Péter, Vincze László, Mátrai Péter, Kapitány József, Major György, Dévényi Tamás, Pazár Béla, Szász László, Nagy Bálint, Déry Attila , Winkler Barnabás, Árkay Bertalan, Dávid Károly Gerlóczy Gedeon, Kiss Ferenc, Lauber László, Medgyaszay István

Köszönöm a figyelmet.

Dobai János DLA egyetemi docens, tanszékvezető, Ipari és Mezőgazdasági Épülettervezés Tanszék,
A (Modern) (Ipari) Építészetért Alapítvány kurátora

(T: 20 414 3922)